

SAYI:

BAŞVURU NO:

KARAR TARİHİ : 22/08/2017

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN : ...

BAŞVURAN VEKİLİ / TEMSİLCİSİ :

BAŞVURUYA KONU İDARE : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı

BAŞVURUNUN KONUSU : Başvuranın, Sosyal Güvenlik Kurumuna fatura ettiği reçete bedelinin kendisinden faizli ve cezalı olarak tahsil edilmesi nedeniyle ortaya çıkan mağduriyetinin giderilmesi talebi hakkındadır.

BAŞVURU TARİHİ : 22.3.2017

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1) Başvuran; Sosyal Güvenlik Kurumuna fatura ettiği iki adet reçete bedelinin, ilaçları almadığını beyan eden hastanın ifadesine dayanılarak, kendisinden faizli ve cezalı olarak tahsil edilmesi nedeniyle ortaya çıkan mağduriyetinin giderilmesini talep etmektedir.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2) Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Adana Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü Adana Sağlık Sosyal Güvenlik Merkezinin konuya ilişkin 10/05/2017 tarih ve E.2602574 sayılı yazısı ve eklerinde özetle; Kurum Rehberlik ve Teftiş Başkanlığınca düzenlenen soruşturma raporuna ek olarak Müdürlük İnceleme ve Kontrol Ekibi tarafından inceleme raporu düzenlendiği, başvuru konusu reçetelerde yer alan imzalara yönelik bir inceleme yapılmadığı, suç duyurusu işlemlerine başlanılmamış olduğu, yazılı uyarı ve para cezası bildirilen eczanelerce alınmış ihtiyati tedbir kararlarının bulunduğu belirtilmiş olup; inceleme raporu, borç bildirim yazısı, başvuran ile yazışma, protokol ile reçete örnekleri yazıya eklenmiştir.

3) Adana Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü İnceleme ve Kontrol Ekibi tarafından düzenlenen 26/02/2016 tarihli ve 6490365 sayılı İnceleme Raporunda;

3.1) “Müfettiş raporunda hasta ifadesinde hastanın bilgisi dışında olduğu tespit edilen reçeteler sahte olarak değerlendirildiği için sigortalı bilgisi dışında düzenlenmiş diğer reçeteler de sahte kabul edilerek işlem yapılmıştır.”

3.2) “Alınan hasta ifadeleri değerlendirildiğinde olayın pek çok kişinin karıştığı bir ilaç suiistimali olduğu düşünülmüştür.... gibi kişilerin Kurum tarafından yürütülen pek çok soruşturmada şüpheli olarak değerlendirildiği ve haklarında savcılığa suç duyurusunda bulunulduğu görülmüştür.”,

3.3) “Reçete arkasında reçetede ilaçları kullanmadığını ifadesinde belirttiği halde reçete sahibinin adı yazılarak veya reçete sahibinin oğlu, kızı gibi bir yakınının adı yazılarak imzalanan reçetelerle ilgili olarak eczaneler protokolün 3.2.3. maddesine uymadıklarından reçetelerin eczaneye kimin tarafından getirildiğinin tespit edilmesini olanaksız hale getirilmesinden sorumlu olduklarından eczaneler hakkında protokolün 5.3.2. maddesinin uygulanması, tüm eczaneler hakkında savcılığa suç duyurusunda bulunulması, savcılık incelemesinin sonucuna göre eczaneler hakkında 5.3.10 maddesinin uygulanmasının yerinde olacağı düşünülmüştür.”

3.4) “Reçeteler ...'ya aittir. Reçete arkalarında ilaçları teslim alan kişi ... isimli şahıs görünse de reçete arkasındaki imzaların farklı olması dikkat çekmiştir.”

3.5) “Yapılan inceleme neticesinde Eczaneleri hakkında her eczane için hazırlanan tablolarda açıklamaları belirtilen reçetelerle ilgili olarak 1-İdari Yönden: 2012 yılı eczane protokolünün 5.3.2. maddesi gereği işlem yapılarak eczanelerin uyarılması tablolarda belirtilen reçete bedellerine 5 (beş) katı tutarında cezai şart uygulanması 2-Mali Yönden: 2012 yılı eczane protokolünün 5.3.2. cezai şart uygulanacak reçete listesine tablolarda sunulmuş olup, protokolün 4.3.6. maddesine göre eczanenin Kurum alacağından tahsil edilmesi”

Görüş ve kanaatine yer verilmiştir.

4) Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Adana Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü Adana Sağlık Sosyal Güvenlik Merkezinin yazısında geçen ihtiyati tedbir kararlarına ilişkin anılan Müdürlükten telefon yolu ile bilgi alınmış, ihtiyati tedbir kararlarının başvuruana ait olmadığı ifade edilmiştir. İhtiyati tedbir kararları talep üzerine Kurumumuza faks yolu ile gönderilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5) 2709 sayılı T.C. Anayasasının “Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı” başlıklı 74 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında; “Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler.”,

6) 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun "Kurumun Görevi" başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında; “Kurum, idarenin işleyişiyle ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.”,

7) **5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun “Sağlık hizmetlerinin sağlanma yöntemi ve sağlık giderlerinin ödenmesi” başlıklı 73. maddesinde;** sağlık hizmetlerinin Sosyal Güvenlik Kurumu ile yurt içindeki veya yurt dışındaki sağlık hizmeti sunucuları arasında yapılan sözleşmeler yoluyla yapılacağı, Kurumun fatura denetimi konusunda kriterler koymaya, alternatif geri ödeme modelleri oluşturmaya ve bu konularda tespitler ve denetimler yapmaya ve/veya yaptırmaya yetkili olduğu,

8) Sosyal Güvenlik Kurumu Kapsamındaki Kişileri Türk Eczacıları Birliği Üyesi Eczanelerden İlaç Teminine İlişkin Protokolün

8.1) 3.2.2. maddesinde; *“Reçetelerin arka yüzünde; ilacı/ilaçları alan kişinin adı, soyadı ve “... kalem ...kutu ilacı aldım” ibaresi, hastanın veya birinci derece yakınının telefon numarası ve/veya adresi, imzası, ... yer alacaktır.”*,

8.2) 3.2.3 maddesinde; *“Reçetelerin arka yüzüne eczane kaşesi basılacak ve eczacı tarafından imzalanacaktır.”*,

8.3) 4.3.6. maddesinde; *“Protokolün (5.3) numaralı maddesindeki fiillerin tespit edildiği reçetede fiili ilgilendiren reçete veya ilaç bedelleri ödenmez. Kurumca yapılan yersiz ödemeler varsa, ödeme tarihinden itibaren hesaplanacak yasal faizi ile birlikte eczacının Kurumda tahakkuk etmiş alacağından mahsup edilir. Eczacının alacağından yersiz ödeme tutarını karşılamaması veya alacağından olmaması halinde, genel hükümlere göre tahsil edilir.”*,

8.4) 5.3.2. maddesinde; *“Eczacının Kuruma fatura ettiği reçetelerde bulunması gereken ve reçete muhteviyatı ilaçların reçete sahibine ya da yakınına teslim edildiğine ilişkin imzanın, reçete sahibine veya ilaçların teslim edildiği yakınına ait olmadığının tespit edilmesi halinde, reçete bedelinin 5 (beş) katı tutarında cezai şart uygulanarak eczacı yazılı olarak uyarılır, tekrarı halinde reçete bedelinin 5 (beş) katı tutarında cezai şart uygulanarak sözleşme feshedilir ve 1 (bir) ay süre ile sözleşme yapılmaz. Ancak hastanın ilacı aldığını beyan etmesi durumunda bu madde hükmü uygulanmaz.”*,

8.5) 5.3.10. maddesinde; *“Eczacı ya da eczane çalışanlarınca Kurumu zarara uğratmak amacıyla kasıtlı olarak Kuruma sahte ilaç fiyat kupürü/sahte karekod, sahte reçete veya sahte rapor fatura edildiğinin tespiti halinde reçete bedelinin 10 (on) katı tutarında cezai şart uygulanarak eczacı uyarılır. Tekrarı halinde reçete bedelinin 20 (yirmi) katı tutarında cezai şart uygulanarak sözleşme feshedilir ve 1 (bir) yıl süreyle sözleşme yapılmaz. Ancak, söz konusu sahte ilaç fiyat kupürü/sahte karekod, sahte reçete veya sahte raporun eczacı ya da eczane çalışanları dışında üçüncü kişilerin dahli ile Kuruma fatura edildiğinin yapılacak araştırma ve/veya inceleme sonucunda tespit edilmesi halinde bu madde hükmü uygulanmaz.”*

Hükümleri yer almaktadır.

IV. KAMU DENETÇİSİ YAHYA AKMAN'IN KAMU BAŞDENETÇİSİ'NE ÖNERİSİ

9) Reçete arkasında yer alan imzaların reçete sahibine ait olup olmadığı konusunda bir inceleme yapılmaksızın, salt beyan doğrultusunda reçetenin sahte kabul edilerek başvurana cezai şart uygulanmasının hukuka ve hakkaniyete aykırı olduğu tespitiyle tavsiye karar önerisinde bulunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

10) Dosya kapsamından, başvuru konusu olan reçete bedellerine ilişkin olarak; 2.576,40 TL reçete tutarı, 1.321,94 TL yasal faiz (08/08/2016 itibariyle) ve 5.152,80 TL cezai şart olmak üzere toplam 9.051,14 TL'nin başvuranın Sosyal Güvenlik Kurumundan olan alacağından kesildiği anlaşılmaktadır. Bu kesintinin dayanağı olarak hakkında ilaç suiistimali nedeniyle suç duyurusunda bulunulan ...'ya (bkz. 3.2) ait reçetelerin protokolün 3.2.3. maddesine uygun olarak teslim edilmediği gösterilmektedir.

11) Yapılan kesintinin kaynağı olarak gösterilen protokolün 3.2.2. ve 3.2.3 maddelerinde (bkz. 8.1., 8.2); reçetelerin arka yüzünde ilacı/ilaçları alan kişinin adı, soyadı ve "... kalem ...kutu ilacı aldım" ibaresinin, hastanın veya birinci derece yakınının telefon numarası ve/veya adresi, imzasının yer alacağı ve eczane kaşesi basılarak eczacı tarafından imzalanacağı belirtilmiştir. Somut olayda 25/08/2010 ve 22/09/2010 tarihli reçetelerin Kurumumuza gönderilen örneklerinin incelenmesi neticesinde; reçetelerin arka yüzünde protokolün anılan maddelerinde belirtilen reçete sahibinin (...) adı ve soyadı, imzası, "3 kalem 92 kutu ilacı aldım/5 kalem 16 kutu ilacı aldım" ibaresi, telefon numarası ile eczacı kaşesi ve imzasının tamamının yer aldığı görülmektedir. İki reçetede yer alan imzaların farklılığı ise İnceleme Raporunda belirtildiği gibi göze çarpmakta ise de (bkz. 3.4), iki reçete arasında bir aylık bir süre olduğu ve eczanelere imza kontrolü yapma gibi bir yükümlülüğün verilmediğini de göz önünde bulundurmak gerekmektedir.

12) Adana Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü İnceleme ve Kontrol Ekibi tarafından düzenlenen İnceleme Raporunda, "*Müfettiş raporunda hasta ifadesinde hastanın bilgisi dışında olduğu tespit edilen reçeteler sahte olarak değerlendirildiği için sigortalı bilgisi dışında düzenlenmiş diğer reçeteler de sahte kabul edilerek işlem yapılmıştır*" denilmektedir (bkz. 3.1). Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Adana Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü Adana Sağlık Sosyal Güvenlik Merkezinin cevabi yazısında da bu ifade doğrultusunda imzalara yönelik bir inceleme yapılmadığı belirtilmiştir (bkz. 2).

13) Her ne kadar Müfettiş raporunda hasta ifadesi doğrultusunda bu reçetelerin hastanın bilgisi dışında düzenlendiği değerlendirilmiş olsa da, İnceleme Raporunda değinildiği üzere reçete sahibi hakkında ilaç suiistimali nedeniyle suç duyurusunda bulunulduğu da göz önünde bulundurulmalıdır. Bu somut veriye rağmen; reçete sahibinin ilaçları teslim almadığı yönündeki beyanı, reçete üzerindeki imzaların kendisine ait olup olmadığı konusunda hiçbir inceleme yapılmaksızın doğru kabul edilmektedir. Şeklen yapılan kontrolde, protokol tarafından eczaneye verilmiş olan yükümlülüğün eczane tarafından yerine getirildiği görülmektedir. Eczaneye cezai şart uygulanabilmesi için, eczanenin kendisine verilen yükümlülüğü yerine getirmediğinin bir önkabul sonucu değil kesin olarak ortaya konulması gerekmektedir. Bu sonuca ise ancak imzaların reçete sahibine ait olup olmadığı konusunda bir inceleme yapılması sonucunda varılabileceği değerlendirilmektedir.

14) **Kurumumuzca yapılan değerlendirme neticesinde;** reçete arkasında yer alan imzaların reçete sahibine ait olup olmadığı konusunda bir inceleme yapılmaksızın, salt beyan doğrultusunda reçetenin sahte kabul edilerek başvurana cezai şart uygulanmasının **hukuka ve hakkaniyete aykırı olduğu sonuç ve kanaatine varılmıştır.**

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

15) İyi yönetim ilkelerine 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6 ncı maddesinde yer verilmiş olup; alt ölçekli imar planlarını aradan geçen uzun süreye rağmen yürürlüğe koymayan İdarenin **karara karşı başvuru yollarını gösterilmesi** ilkesine uymadığı tespit edildiğinden, İdarenin bahse konu ilkelere uygun davranması önerilmektedir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

16) 6328 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu Tavsiye Kararının idareye tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde idare tarafından herhangi bir eylem ya da işlem tesis edilmezse (varsa) dava açma süresinden kalan süre işlemeye devam edecek olup Erzin Asliye Hukuk Mahkemesinde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Açıklanan gerekçelerle **BAŞVURUNUN KABULÜNE;**

Başvuru konusu reçetelerde yer alan imzaların reçete sahibine ait olup olmadığına incelenerek yapılan işlemin gözden geçirilmesi hususunda **SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞINA TAVSİYEDE BULUNULMASINA,**

6328 sayılı Kanunun 20 inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı tarafından bu karar üzerine tesis edilecek işlemin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Kararın Başvuran ve Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına tebliğine, **Türkiye**

Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

e-imzalıdır

Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi